

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์: อุปสงค์ของอัญมณีของไทยในตลาดญี่ปุ่น

โดย: นางสาววลนิตย์ พรอมชัยภูมิ

ชื่อปริญญา: เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

ปีที่เสนอ : 2540

งานศึกษานี้เกี่ยวกับอุปสงค์ของอัญมณีของไทยในตลาดญี่ปุ่น โดยศึกษาในกรณีของเพชรและพลอย และได้แบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ส่วนที่สำคัญ คือ ภาพรวมของอุตสาหกรรมอัญมณี และปัจจัยที่มีอิทธิพลในการกำหนดอุปสงค์ของอัญมณีของไทยในตลาดญี่ปุ่น โดยเฉพาะในกรณีของเพชรและพลอย ในการศึกษาเกี่ยวกับภาพรวมของอุตสาหกรรมอัญมณีได้นั้นการศึกษาทางด้านการผลิตและการตลาด ซึ่งจากการศึกษาทางด้านการผลิต พบว่าอุตสาหกรรมอัญมณีเป็นอุตสาหกรรมที่สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับประเทศสูง เพราะเป็นอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานมาก (Labor Intensive) วัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตมีทั้งที่ขุดได้เองภายในประเทศ และต้องนำเข้าจากต่างประเทศ ในกรณีของเพชร ประเทศไทยต้องนำเข้าจากต่างประเทศ เนื่องจากไม่มีแหล่งวัตถุดิบภายในประเทศ โดยส่วนใหญ่นำเข้าวัตถุดิบจากเบลเยียม และสหรัฐอเมริกา ส่วนในกรณีของพลอย พลอยบางชนิดสามารถขุดได้เองในประเทศ แต่มีปริมาณไม่เพียงพอประกอบกับพลอยในประเทศมีราคาสูง ซึ่งต้องมีการนำเข้าจากต่างประเทศ โดยนำเข้ามาจากอินเดีย และพม่า

ไทยเป็นประเทศที่มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการผลิตอัญมณีเพราะประเทศไทยเป็นประเทศที่มีทักษะ ความชำนาญ และความประณีต การผลิตอัญมณีของประเทศไทยส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 80-90 ของการผลิตทั้งหมดเป็นการผลิตเพื่อสนองความต้องการของตลาดต่างประเทศ ตลาดส่งออกอัญมณีที่สำคัญของไทยได้แก่ ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา ฮองกง และสวิตเซอร์แลนด์ อย่างไรก็ตามความสามารถทางการแข่งขันของเพชรไทยในตลาดญี่ปุ่นเริ่มลดลง เนื่องจากราคาเพชรของไทยมีแนวโน้มที่สูงขึ้น ในขณะที่ไทยยังมีความได้เปรียบต่อประเทศคู่แข่งในสินค้าพลอยในตลาดญี่ปุ่น

ส่วนการศึกษาเกี่ยวกับอุปสงค์ของธัญมณีของไทยในตลาดญี่ปุ่น ได้ทำการศึกษาในช่วงปี 2523-2538 โดยใช้วิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Squares: OLS) แบบจำลองของอุปสงค์ในรูปของ Double Log Linear โดยแยกแบบจำลองออกเป็นอุปสงค์ของเพชร และอุปสงค์ของพลอย ในกรณีของเพชร ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในการกำหนดอุปสงค์ของเพชรจากไทยในตลาดญี่ปุ่น คือ รายได้ผลิตภัณฑ์ประชาชาติที่แท้จริงของประเทศญี่ปุ่น ราคาเพชรของไทย และดัชนีการเจาะตลาดเพชรของไทย โดยที่รายได้ผลิตภัณฑ์ประชาชาติที่แท้จริงของประเทศญี่ปุ่นมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับอุปสงค์ของเพชรของไทยในตลาดญี่ปุ่น โดยมีค่าความยืดหยุ่นเท่ากับ 2.21 ส่วนราคาเพชรของไทยมีความสัมพันธ์ในทางลบกับอุปสงค์ของเพชรจากไทยในตลาดญี่ปุ่น โดยมีค่าความยืดหยุ่นเท่ากับ 0.95 และดัชนีการเจาะตลาดเพชรของไทยมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับอุปสงค์ของเพชรจากไทยในตลาดญี่ปุ่น โดยมีค่าความยืดหยุ่นเท่ากับ 0.85 ส่วนในกรณีของพลอยพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในการกำหนดอุปสงค์ของพลอยจากไทยในตลาดญี่ปุ่น คือ รายได้ผลิตภัณฑ์ประชาชาติที่แท้จริงของประเทศญี่ปุ่น ราคาเปรียบเทียบระหว่างราคาพลอยของไทยกับราคาพลอยของประเทศคู่แข่งชั้นที่สำคัญ และดัชนีการเจาะตลาดพลอยของไทย โดยที่รายได้ผลิตภัณฑ์ประชาชาติที่แท้จริง ของประเทศญี่ปุ่นมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับอุปสงค์ของพลอยจากไทยในตลาดญี่ปุ่น โดยมีค่าความยืดหยุ่นเท่ากับ 3.93 ส่วนราคาเปรียบเทียบระหว่างราคาพลอยของไทยกับราคาพลอยของประเทศคู่แข่งชั้นที่สำคัญมีความสัมพันธ์ในทางลบกับอุปสงค์ของพลอยจากไทยในตลาดญี่ปุ่น โดยมีค่าความยืดหยุ่นเท่ากับ 0.69 และดัชนีการเจาะตลาดพลอยของไทยมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับอุปสงค์ของพลอยจากไทยในตลาดญี่ปุ่น โดยมีค่าความยืดหยุ่นเท่ากับ 0.64

สังเกตได้ว่าผลการศึกษาในกรณีของเพชร แสดงให้เห็นว่าอุปสงค์ของเพชรจากไทยในตลาดญี่ปุ่นขึ้นอยู่กับราคาเพชรจากไทยเท่านั้น ไม่ได้ขึ้นอยู่กับราคาเพชรของคู่แข่งชั้นเลย แสดงว่าราคาเพชรของไทยสามารถแยกตลาด ได้อย่างเป็นอิสระจาก

ประเทศคู่แข่งอื่น ๆ ประกอบกับการที่เพชรเป็นสินค้าที่มีมูลค่าสูง ในการเลือกซื้อ ผู้บริโภคจึงมักคำนึงถึงคุณภาพของผลิตภัณฑ์ของสินค้าตัวนั้น ๆ มากกว่าที่จะคำนึงถึงผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ที่สามารถทดแทนกันได้ ส่วนในกรณีของอุปสงค์ของพลอยจากไทยในตลาดญี่ปุ่น นอกจากจะขึ้นอยู่กับราคาดพลอยของไทยแล้ว ยังขึ้นอยู่กับราคาดพลอยของประเทศคู่แข่งด้วย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะพลอยยังเป็นสินค้าที่มีทั้งราคาต่ำกว่าเพชรมาก ดังนั้นในการบริโภคผู้บริโภคยังคงต้องคำนึงถึงราคาสัมพัทธ์ด้วย เมื่อพิจารณาถึงขนาด (Magnitude) ของค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์ของอัญมณีของไทยในตลาดญี่ปุ่น ทั้งในกรณีของเพชรและพลอย พบว่า ค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์เมื่อเทียบกับรายได้มีค่ามากกว่า 1 ซึ่งยืนยันตามทฤษฎีว่าสินค้าอัญมณีเป็นสินค้าฟุ่มเฟือย และรายได้ผลิตภัณฑ์ประชาชาติที่แท้จริงของประเทศญี่ปุ่นจะมีบทบาทสูงสุดต่อความผันแปรของอุปสงค์ของอัญมณีของไทยในตลาดญี่ปุ่น